

dan zijn avondje in een bevriende familie. Dat Bernard's relaties meer aan den liberalen kant zijn, bewijst slechts, als het iets bewijst, dat hij, steeds dezelfde idealist, daar uitsluitend beoogt op bescheiden wijze goeden invloed uit te oefenen. Toch blijven de studies vergeten en het valt Bernard eerst wel zwaar: dagen waarop ook hem bitterheid besluipt. Maar hij is niet priester geworden om carrière te maken. Hij leert de niet- en half-geloovigen waarmee hij omgaat waardeeren en terwijl de vriend in twee drie werelddelen den razigen roes der vrijheid viert, wordt deze priester stiller, minder agressief. Vroeger zag hij de wereld vol kwaad en zonden, die hij grootscheeps droomde te bestrijden. Nu leert hij zich schikken in een bescheiden taak. Lang verwijt hij zich dat als laksheid, minimalisme en wekt zich op tot de vroegere vurigheid. Ten slotte komt het hem priesterlijker voor, nederiger, echter en ziehier het gebed dat hij op den achterkant van een prentje schrijft en in zijn brevier steekt, waar hij het dus dagelijks zal vinden:

„O mijn God, een zuiver en arbeidzaam leven, anders niets. Heb ik eenige verdiensten, verdeel ze naar uw welbehagen. Mijn God, leer mij niet meer te oordeelen en te veroordeelen, ook niet de groote organisaties, de onderscheidingen als predikant of met geleerde en vrome studies. Mijn God, laat een eenvoudige jongen van arme ouders een eenvoudig priesterken worden, dat elken dag wat meer gelijkt op Christus uwen zoon. En gij lieve Jezus, mijn broeder, die van de menschen niets gekregen hebt en ze alles gegeven, help mij, die door uwe genade van hen alles heb gekregen, hun iets daarvan teruggeven. Leer mij niet meester te spelen over hen die gij gediend hebt en liefgehad totterdood, leer mij hun nederige dienaar te zijn om uwentwil en zooals gij, Amen.”

XV

Drie jaren welgeteld na zijn vertrek, schrijft Henriken uit Parijs spoedbestelling zes regels, waarin hij hoopt dat het met besten vriend Bernard en al de anderen goed gaat en vraagt hem onmiddellijk 10.000 frs. te zenden, wel te verstaan indien het geld nog in Bernard's bezit is. Heeft het integendeel zijn bestemming reeds bereikt, dan wordt de vraag geannuleerd. In haast, ik restitueer alles, hartelijke groeten. Waarop Bernard binnen de twee uren antwoordt, hij ook hopen dat het besten vriend Henri goed gaat, het geld reeds te hebben gezonden, na er de toelating voor gevraagd en gekregen te hebben van Irma, hier optredend namens het jonge eigenaartje. Hartelijke groeten. P.S. Hebt gij meer noodig, laat het weten.

In spanning wacht Bernard op het vervolg van wat volgens hem het begin van het einde is en slechts een voorwendsel om de relaties weer aan te knopen. Maar het geld komt niet terug en twee jaren verlopen eer Henriken nog eens van zich hooren laat. Ditmaal slaat hij zijn eigen record. De brief,